

בעולם הגדול ואצלנו

בקונגרס האירופי לזואוטכניקה

ונוחים, מרוהטים בצורה נאה. באולם הכניסה היו שולחנות וכורסאות, מזנון למשקאות ומאכלים, משרדי מדיעין והרשמה, בנק, דואר וחנות מזכרות. היה זה מקום מפגש נעים בלילות, אחר גמר כל תכניות היום, בו אפשר היה לשוחח עם אנשים מארצות שונות, לפגוש מכרים ישנים ולעשות היכרות חדשה. יש לציין התענינות רבה בהשיגי הטיפוח שלנו ולא רק מצד המערביים אלא גם מצד אנשי הגוש המזרחי, אתם נפגשנו הרבה, ואשר בקשו שנשלח להם חומר על ענפי החי השונים בארץ.

בסימפוזיון על תיעוש בייצור בעלי חיים, היתה ההרצאה הראשונה של סגן שר החקלאות ההונגרי, אשר דבר על מבנה החקלאות ועל מטרות תכנונה בעתיד. בולטים כאן הפוטנציאל הגדול ואפשרויות לפיתוח ע"י תכנון מרכזי. — בנושא הסימפוזיון פתח פרופסור הורן, המומחה הנודע לטיפוח מהונגריה, בסקציה לבקר (התקיימו גם סקציות לחזירים, ולכבשים) בהעלותו בעיות קשורות לתביעות מודרניות כלפי טיפוס הבקר, התפתחותו ושימושיו הטכנולוגי. שאלה עיקרית בויכוח היא הטיפול של הבקר לייצור חלב ובשר. לדעתו מפגרת עדיין הטכנולוגיה בשטח ייצור הבקר אחרי בעלי חיים אחרים (לול, חזירים), שם גם קיימים כבר הטיפוסים והגזעים, הדרושים לייצור המודרני. מה הן הדרישות לגבי טיפוס הפרה? 7000 ק"ג חלב או שוויו בחומר יבש

האסיפה השנתית של הארגון האירופי לזואוטכניקה והשיבות של הועדות המקצועיות שלו, התקיימו השנה בפודאפסט, הונגריה, זאת הפעם הראשונה בארץ קומוניסטית. ישראל חברה בארגון מאז הקמתו. השתתפנו משלחת של 2 חברים, הח' אוריאל לוי, בשם משרד החקלאות והחתום מטה בשם התאחדות מגדלי בקר, וכחבר קבוע בוועדה לגנטיקה של בעלי חיים.

משכן הקונגרס היה באוניברסיטה החקלאית ע"י בודאפסט והוא נמשך שבוע ימים, מלאים וגדושים ארועים, הרצאות ושיחות מדעיות, דיונים בוועדות, סימפוזיון בינלאומי בנושאי "תיעוש בייצור בעלי החיים", סיור במשק ענקי של ה' מדינה, ובערבים, קבלות פנים (מסיבות קוקר טייל) ע"י שר החקלאות, רקטור האוניברסיטה, הצגה של פולקלור הונגרי ושייט לילי על ה' דנובה. יש לציין את האירוח המצוין ואת ה' ארגון המעולה של הקונגרס. ההונגרים לא חסכו כל מאמץ כלכלי או ארגוני, להנעים את השהות שם ולעשות את המפגש של 500 המשתתפים מכל ארצות אירופה וכמה אורחים מארצות הברית, למוצלח מכל הבחינות.

בנייני האוניברסיטה החקלאית הם מודרניים ורחבי מידות, אולמי הרצאות גדולים ויפים ו' אכסניה לסטודנטים, בה אוכסנו באי הקונגרס, ויש בה חדרים ל-1500 סטודנטים, חדרים יפים

עושה הרפת בישראל", הקולעת ביותר לנושא ורעורה התענינות רבה בין המשתתפים והיה לה הד רב. אוריאל הסביר בעזרת דיאגרמות ושקופיות את מבנה הרפת הקיבוצית הגדולה, הרכבה, ציודה הטכני במבנים ומכונות, ארגון העבודה, סיכומי תוצרת וחישובים כלכליים.

יתר המרצים דנו על שאלות הזנה, מבנים, תחלואה, ייצור בשר מעדר החלב, שימוש באוכל כולי בפיטום ועוד. אני הרציתי על תכונות של בגרות מוקדמת ומאוחרת, השלכתן, על תנובות המבכירות ועל זמן שחיטת העגלים בפיטום. דברתי גם, בעקבות מאמר של יושב ראש הוועדה לגנטיקה, על מימצאים שלנו של הבדלים בדיכוי של לידת תאומים בפרות בתנאי מימשק שונים.

בדיון על האוכל הכול, צוין שזה מונע שני-נשים במיקרר-אורגניזם בקיבה של הפרה בזמן העברתה מקבוצה לקבוצה, ממזון אחד למשנהו. אפשרי גם שזה ימנע קטוויז. אוכל כולי גם פתרון להתפתחות בני בקר בהתאם לגורמות מקובלות. היתרון החשוב על אוכל כולי הוא, שזה מזון יציב ואחיד לכל הבהמות, המאפשר השוואה בין עונות, בין שנים, גזעים וארצות. ואז אפשר יהיה להשוות רמות טיפוח בין ארצות ולערוך נסיונות בגידול וטיפוח על בסיס עולמי. בנושא: גודל הבהמה ויעילות הייצור שלה, סקר ד"ר טיילור מהמכון לגנטיקה באדינבורג, את הבעיות של השוואה בין גזעים. השבחת בקר ע"י הכלאה או ע"י הכנסת קווים חדשים מארץ אחרת מאותו גזע ואיך אפשר להשוות את יעילות הייצור של בקר ממקורות שונים בכדי לנצל את און-הכליים (הטרוזיז) וגם לקבל מקסימום שונות (וריאציה) גנטית.

לשם השוואה צריך למצוא בחנאי הזנה של אוכל כולי וחופשי את האופטימום בהרכב המזון, את האופטימום בגידול, את האופטימום בתנובת חיים ע"י מציאת המירווח הרצוי ביותר בין הרי המלטות, את האופטימום בגיל השחיטה של עגלים ועוד.

לפי מחקרים אחרונים, יעילות הייצור של חלב ושל גדילה נמצאת בלתי תלויה בגודל

שבחלב, היחלבות מצוינת, ייצור חלב יעיל ביותר, קונסטיטוציה של עמידות בתנאי מימשק מודרניים, פוריות טובה, רגלים טובות, בגרות מוקדמת, המלטה קלה, גידול עגלות בצורה כלכלית והכללת הכלאות יעול.

בבקר לבשר: תוספת משקל גבוהה והרכב אופטימלי של הטבחה.

בבקר הדור-כליתי נשאלת השאלה לאיזה משקל גוף יש לשאוף בכדי להגיע ליחס רצוי בין חלב וייצור בשר. צריך לפתור את הניגוד בין עלית התנובה לפרה והקטנת מספר הפרות לייצור כמות החלב הדרושה אשר היא למעשה מוגבלת בשוק היום, כי זה מביא להפחתה בייצור ולדות ובייצור בשר בעקבותיה.

פתרונות אפשריים: (1) הזרעת חלק (30-40%) של פרות החלב בפרי בשר (2) ייצור בקר דו תכליתי לייצור חלב ובשר ביעילות, אבל זה מותנה בשוק חלב גודל. (3) הזרעה עם פרי בשר חלקית, גידול העגלות המוכלאות והזרעתן בגיל צעיר, שחיטתן אחרי ההמלטה הראשונה ולקבל שוב עגל לפיטום ועגלה להזרעה בפר בשר. (4) הזרעת כל העגלות בפרי חלב ובירור חזק ושחיטת חלקן אחרי ההמלטה הראשונה ואחרי חליבתן במשך כ-100 יום. — (5) גידול בקר חלב בהתאם ליכולת הקליטה של שוק החלב וגידול נפרד של עדר לבשר לפי תכנון הייצור. לכל ארץ פתרון אופטימלי שלו. הגורם הקובע הוא הזמן; ז"א בגרות מוקדמת, המלטה מוקדמת, ברור מוקדם, מבחנים מוקדמים. פרופסור הורן מציע ליצור קווי אב וקווי אם לשם יצירת הטרוזיז, וכן לנצל את הרזרבות בגנים הבינלאומית.

בשטח הטכנולוגיה הוא מציע תנאי רפת תעשייתי ובקר שיתאים לזה, פיטום עגלים המוני, גידול עגלות בסוללות, האבסה עצמית אוטומטית, הזנה שווה כל השנה, בלתי תלויה במזג האוויר (מזון כולי), המלטה שוטפת במשך כל השנה וראציונליזציה של העבודה.

העמדת שאלות אלה לדיון אינה חדשה בשבילנו, וכן גם היתה בין כל ההרצאות שהורגשו, הרצאתו המצוינת של אוריאל לוי, "על תי"

המבחן והבירור נערכו לפי זרימת חלב מקסימלית. אחרי 5 שנים הגיעו לזרימה יותר מהירה של 0.2 ק"ג ברגע לכל הגזע.

בשוודיה נערך מבחן היחלבות רק לפרים נבחנים חיובית בתנובה. עדיין הם מחפשים שיטה נוחה וזולה לבדיקת ההחלבות.

בסיוור במשק ענקי של המדינה ראינו סוסים יפים, בנינים רבים ללול ולחזירים, אינקורטור ענקי להספקה מתוכננת היטב של 20,000,000 אפרוחים בני יום במשך השנה, שדות תירס ענקיים עם יבולים עצומים, אבל הבקר שֶׁ־הראו לנו, תוצאה של הכלאה בין סימנטלר מקומי וג'רזי דני, הכזיב אותנו מאוד. שנים אני שומע את פרופסור הורן מדבר על הכלאות אלה והייתי מעוניין מאוד לראות מה יצא מזה, מה שראיתי הוא פיצול נורא בתכונות של 2 הגזעים, ולא עוצב טיפוס רצוי חדש.

באסיפה הכללית של הארגון אשר התקיימה באולם החגיגות של האקדמיה למדעים המפואר נמסר דו"ח על פעילות הארגון וועדותיו. הוחלט על מקומו ונושאי הדיונים של הקונגרס הבא, וכן נבחרה הנהלה חדשה. בפעם הראשונה נבחר נציג ישראלי להנהלה, והוא הח' אוריאל לוי מ־משרד החלאות.

משנה הימן

הגוף. אם כך או אחרת, בהשוואות היעילות בין גזעים צריך להוציא את גורם הגודל, או אפשר לקבל מושג על יעילות אופטימלית. אבל ב־השוואות המביאות בחשבון את ההוצאות להחרזת הבהמה מחוץ למחיר ההזנה, והללו שוות לכל בהמה בלי קשר לגודלה, תהיה אז הערכת יעילות הייצור בחשבון הכלכלי לטובת הבהמה הגדולה.

גם בבקר לבשר עזבו את החישוב, שהיה נהוג עד לפני 10 שנים, של % הגדילה של הבהמה ועברו למידה האבסולוטית, הגבוהה של הגדילה. שאלה נוספת הדורשת תשובה היא, שלאחר שקיימת קורלציה שלילית בין גדילה ובין בגרות מוקדמת, מה עדיף ומה הסיכוי לטפח את 2 התכונות גם יחד? עבודתו של חברנו בר־ענן על קורלציות בין מהירות גדילה של עגלים ותכונות ייצור ויעילות שונות של אחיותיהם (מצד האב), אשר הוגשה בקונגרס, היתה תרומה מעניינת וחשובה לדיון (ראה "השדה" האחרון). נושא נוסף של שורת הרצאות היה: ההיחלבות. הגרמנים מסרו ששם מבחן הצאצאים מושתת על מדידת כמות החלב, הנחלבת ברגע. אצל אמהות לגידול פרים נמדדת גם חלוקת החלב בחצאים של העטין. בהולנד השתמשו במכונת חליבה אחידה למדידת חלב בכל רבע לחוד.

מה התחדש בשטח ההזרעה?

(בעקבות סיור מקצועי באירופה)

נפתח הגדול. לשם ריכוז מנות זירמה רבות, דרושים מיכלי איחסון ענקיים ואולמות רחבי ידיים בהם עומדים מיכלים אלה. תהליך הכנת האמפולה מחייב מכשירים יקרים והשקעת עבודה רבה. למרות זאת, האמפולה היא הנפוצה ביותר, ביחוד בגרמניה, כש־43.6% מכלל ההזרעות מברצות באמצעותה. כל כך למה? כי היא מצטיינת בשלושה יתרונות חשובים. א. היא מוגנת לחלוטין מסכנת זיהום חיצוני, ב. אפשר בנקל ובצורה ברורה לרשום את גזע הפר, שמו, מספרו, תאריך הפקת הזרמה ועוד פרטים נוספים החשובים

בסיורי המקצועי בארצות אירופה — גרמניה, הולנד, אנגליה וצרפת בקיץ 1970, השתלמתי ב־עיקר בבעיות הזרעה ופוריות. אין קופאים על השמרים, אנשי המדע באוניברסיטאות, ב־מכוני המחקר ובאגודות להזרעה שוקדים על פיתוח שיטות ההקפאה, יעול ושכלול מיכלי ה־איחסון ושיפור הפוריות. בשלוש צורות ההקפאה המקובלות: (1) האמפולה (2) הקשית (3) ה־כופתית הוכנסו שיפורים יסודיים.

1. האמפולה. הצורה הזאת היא הוותיקה בין שיטות ההקפאה והיקרה שבכולן, בגלל